

Załącznik do Uchwały Nr XII/133/11
Rady Miejskiej w Pisz
z dnia 19 sierpnia 2011 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI BORKI NA LATA 2011-2018

Pisz, lipiec 2011 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WSI BORKI	5
1.1. Położenie	5
1.2. Historia	5
1.3. Układ funkcjonalno - architektoniczny wsi	8
1.4. Obszary o szczególnym znaczeniu dla kontaktów społecznych.....	9
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA.....	10
1.4. Powierzchnia.....	10
1.5. Ludność.....	11
1.6. Gospodarka.....	12
3. ANALIZA ZASOBÓW WSI BORKI.....	13
4. ANALIZA SWOT	16
5. MISJA I CELE STRATEGICZNE.....	19
6. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU.....	20

WSTĘP

Konieczność opracowania Planu Odnowy Miejscowości w sposób formalny wynika z wytycznych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, a w szczególności wytycznych Osi 3 PROW - Działanie Odnowa i Rozwój Wsi. Oś 3 zakłada między innymi wspieranie działań mających wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi. W ramach działania finansowaniem zostaną objęte projekty z zakresu:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów publicznych pełniących funkcje kulturalne, w szczególności świetlic i domów kultury,
- 2) budowy, przebudowy lub remontu obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji, służących do użytku publicznego,
- 3) zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych oraz tradycyjnych zawodów,
- 4) kształtowania centrów wsi jako obszaru przestrzeni publicznej, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów, parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,
- 5) urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku,
- 6) budowy, przebudowy lub remontu małej infrastruktury turystycznej,
- 7) zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych na rzecz rekreacji lub poprawy estetyki miejscowości,
- 8) rewitalizacji budynków zabytkowych, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci,
- 9) zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne,
- 10) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w szczególności pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn,
- 11) odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w zabytkowych obiektach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków,
- 12) wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych budynków i budowli publicznych w celu uporządkowania terenu w miejscowości.

Warunkiem uzyskania wsparcia ze środków unijnych jest stworzenie Planu Odnowy Miejscowości, który będzie zgodny ze Strategią Rozwoju Gminy oraz innymi dokumentami strategicznymi o

charakterze lokalnym, regionalnym, krajowym. Dlatego też Plan Odnowy Miejscowości Borki został opracowany tak, aby wpisywał się w Strategię Rozwoju Gminy Pisz na lata 2007-2015, Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020, Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia oraz Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007 - 2013.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z elementów wpływających na rozwój i odnowę wsi oraz poprawę warunków pracy i życia mieszkańców. Opracowanie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy ubieganiu się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, Działanie Odnowa i Rozwój Wsi.

Plan Odnowy Miejscowości Borki jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego i ma na celu stworzenie szczegółowej koncepcji i wizji rozwoju miejscowości. Odnowa i rozwój wsi jest wypadkową wielu działań, wśród których pierwsze miejsce zajmuje aktywność, zaangażowanie i solidarna postawa mieszkańców, dlatego też w przygotowaniu dokumentu od samego początku uczestniczyli aktywnie mieszkańcy wraz ze swoimi przedstawicielem: sołtysem. Plan Odnowy Miejscowości zawiera działania długofalowe, określone w horyzoncie czasowym na lata 2010 - 2016.

Określa on generalny kierunek rozwoju oraz przedstawia metody i narzędzia jego wdrażania. Ponadto umożliwia planowe realizowanie działań ukierunkowanych na tworzenie jak najkorzystniejszych warunków rozwoju wsi i życia jej mieszkańców.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Borki jest obszar tej miejscowości.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WSI BORKI

1.1. Położenie

Borki to wieś położona w południowo-wschodniej części gminy Pisz nad rzeką Piszą Woda. Ten ciek wodny o łącznej długości 12,1 km stanowi lewobrzeżny dopływ Pisy.

Miejscowość ta zlokalizowana jest na południowy-wschód od Pisz, w odległości nieco ponad 8 km od niego (dojazd drogą krajową nr 63 w kierunku Kolna, woj. podlaskie, a następnie drogą powiatową). Znajduje się ona w niedalekiej odległości od lasów Puszczy Piskiej, które otaczają ją od strony zachodniej. W bliskim sąsiedztwie wsi zlokalizowany jest wchodzący w skład Puszczy Piskiej Las Ochronny „Szast”. Jeśli chodzi o pozostałe kierunki, wieś otoczona jest głównie użytkami rolnymi typu łąki i pola; skupiska terenów zalesionych występują z rzadka.

Część gminy Pisz, w której położona jest wieś Borki charakteryzuje się płaską rzeźbą terenu. Dominują tu słabe gleby piaszczyste, położone na terenach sandrowych. Wśród gleb ornych prym wiodą gleby kompleksu żytyniego słabego i bardzo słabego (90%). Wśród użytków zielonych więcej jest użytków słabych i bardzo słabych (kompleks 3z) niż użytków średnich (kompleks 2z). Ten stan rzeczy odzwierciedla bonitacja gleb użytkowanych rolniczo. 70 % to gleby klasy V i VI. Łąki są nieco lepszej jakości (44% w klasie IV) niż grunty orne i pastwiska.

Cechy klimatu kontynentalnego zaznaczają się tu silniej niż w innych rejonach Polski, co objawia się wyższą amplitudą wahań temperatur w ciągu roku, niższymi temperaturami zimą. Okres wegetacji trwa tu 190 dni. Ponadto na charakter klimatu mają wpływ czynniki lokalne (wody i lasy). Duża powierzchnia wód otwartych sprzyja parowaniu, co powoduje częstsze zachmurzenia i opady, a zdolność wody do akumulacji ciepła wpływa na rozkład temperatur. Częstym zjawiskiem są zarówno przymrozki w kwietniu i maju, jak i roztopy w zimie. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 6°C, a suma opadów 550 mm.

1.2. Historia

Borki to wieś, której powstanie datowane jest na 1511 rok. Jednym z najważniejszych faktów historycznych jej dotyczących jest osiedlenie się tu Braci polskich (zwanych również arianami, socynianami, [antytrynitarzami](#)) po tym, jak na mocy ustawy sejmowej z [1658](#) zostali skazani na wygnanie z kraju. Podaje się, że powodem tego była współpraca ze [Szwedami](#) w czasie [Potopu](#), jednak bardziej prawdopodobnymi powodami banicji są względy

religijne. Było to pierwsze tak poważne naruszenie wolności religijnej w Rzeczypospolitej oraz pierwsza, i jak dotąd ostatnia, banicja grupy religijnej. Osadnictwem arian zainteresowany był elektor [Fryderyk Wilhelm](#) ze względu na potrzebę zaludnienia pustek po polskich najazdach represyjnych w [1656](#) – [1657](#) na Prusy Książęce. Borki były jedną z blisko 30 wsi, w których arianie byli użytkownikami (dzierżawcy, użyczenie za zastaw, właściciele) majątków ziemskich.

Niestety jest to w zasadzie jedyny znany i tak dokładny fakt historyczny odnoszący się do tej miejscowości. Należy pamiętać, iż dzieje Borek są ściśle powiązane z historią Pisz i jego okolic, w związku z czym zasadnym wydaje się podanie informacji na ten temat.

Zgodnie z powszechną wiedzą obszary te zamieszkiwało pruskie plemię Galindów, o którym ok. 160 r. wspominał geograf aleksandryjski Klaudiusz Ptolemeusz. Walki toczone od XI do XIII w. z sąsiednimi plemionami pruskimi i z Mazowszanami doprowadziły jednak do prawie zupełnego wytrzebienia Galindów. Ich ziemię zaczęła porastać tzw. Wielka Knieja. Po Galindach pozostały tylko nazwy, np.: Pisz (bagnisko), Jeglin (Jeglija - świerk), Kwik (quike – wody).

W 1254 r. papież Innocenty nadał całkowicie wyniszczoną ziemię Galindów książętom mazowieckim. Następnie tereny te zostały przekazane Zakonowi Krzyżackiemu i pozostały w jego władaniu aż do sekularyzacji Prus.

Koniec XIV w. to okres walk Krzyżaków z Litwinami, którzy niejednokrotnie najeżdżali te tereny. Zasiedlanie tych ziem przyspieszyło ustalenie granic między Zakonem, Litwą i Mazowszem. Początkowo przeważali chłopci z Mazowsza: smolarze, bartnicy, rybacy, myśliwi, którzy porzucali swoją wyjałowioną i rozdrobnioną ziemię i chętnie przenosili się na północ. Potem dołączyła drobna szlachta.

Regionu piskiego nie ominęła ostatnia wojna polsko – krzyżacka. Ostatecznie wojna skończyła się hołdem pruskim w 1525 r., złożonym na krakowskim rynku przez Albrechta Hohenzollerna. Rozwiązanie zakonu i przyjęcie przez Albrechta wiary luterańskiej spowodowało, że i większość poddanych poddała się nowemu obrządkowi.

Konflikt z lat 1519 - 1521 nie wyczerpał spisu nieszczęść, które nawiedzały Ziemię Piską. Zniszczenia czynione ręką człowieka były częste z racji pogranicznego położenia i ciągłych najazdów sąsiadów.

Wiek XVII przyniósł jednak poważniejsze spustoszenia. W czasach „potopu szwedzkiego”, elektor brandenburski skłaniał się do sojuszu ze Szwecją przeciwko Rzeczypospolitej. Aby go zmusić do przestrzegania powinności nakazanych lennikowi, w 1656 r. król Jan Kazimierz wysłał na ziemie pruskie wyprawę pod dowództwem hetmana Wincentego Gosiewskiego. W Wyprawie towarzyszyli Tatarzy. Wykorzystali oni wojnę do łatwego zdobycia jasyru.

Przez lata Ziemia Piska nie mogła odrodzić się po tych klęskach. Dopiero zmiany granic związane z rozbiorami Rzeczypospolitej nieco poprawiły sytuację ludności mieszkającej na pograniczu. Zlikwidowanie granicy z Polską ułatwiło handel. Podjęto też próby wykorzystania komunikacyjnych walorów Wielkich Jezior Mazurskich. Rozpoczęto budowę kanałów oraz poprawiono spławność Pisy.

Swe piętno na Ziemi Piskiej odcisnęła także epoka napoleońska. W latach 1806 – 1813 przemaszerowały przez Pisz wojska francuskie i rosyjskie. Te ostatnie, w pogoni za Napoleonem w styczniu 1813 r. obozowały w okolicach Piza. Towarzyszył im sam imperator Aleksander I.

XIX stulecie upłynęło pod znakiem postępującej germanizacji ludności mazurskiej. Niewiele pomagał upór Mazurów w zachowaniu polskiego języka i obyczajów. Zwłaszcza ewangelickie wyznanie mieszkańców tej ziemi, ich przywiązanie do drukowanych po polsku kancjonałów, stanowiło pierwszą linię oporu w tej wojnie o kulturę. Główny obrońca zachowania polskiej mowy wśród ludności wiejskiej – Gustaw Gizewiusz urodził się właśnie w Pisz. W kultywowaniu mazurskich tradycji językowych przeszkadzały nie tylko władze. Istotne znaczenie odegrały również przemiany społeczno - gospodarcze. Pod koniec wieku uruchomiono połączenia kolejowe z Rzeszą. Gleba dawała niskie plony, licytowano zadłużone gospodarstwa. Lokalne rzemiosło nie konkurowało z tańszymi i lepszymi towarami przywożonymi z zewnątrz. Dla wielu Mazurów jedynym rozwiązaniem pozostawała emigracja, głównie do niemieckich centrów przemysłowych. W ślad za nią postępowała ekspansja języka niemieckiego.

Podczas I wojny światowej Ziemia Piska została objęta działaniami militarnymi. Dwukrotna, rosyjska okupacja tych terenów spowodowała duże straty. Jednak już w 1916 r. zniszczenia zostały odbudowane.

Pokój w Wersalu w 1919 r. zarządził plebiscyt w sprawie przynależności Mazur. Mazurzy mieli wybierać między Prusami Wschodnimi a Polską, która była dla nich nieznana, pochłonięta własnymi problemami. Te okoliczności plebiscytu w lipcu 1920 r., obok germanizacji, były powodem, że w powiecie tylko 14 osób głosowało za przyłączeniem do Polski.

Kryzys po I wojnie światowej sprawił, że popularny stawał się polityczny populizm, obiecujący łatwe rozwiązania bolączek życia społecznego i gospodarczego. Podatni na polityczne nowinki byli też mieszkańcy Prus Wschodnich, którzy poparli NSDAP.

Na jesieni 1944 r., w związku ze zbliżającym się frontem, ok. 25% ludności Prus Wschodnich zostało ewakuowanych w głąb Rzeszy. Gdy w styczniu 1945 r. Pisz znalazł się w bezpośrednim zasięgu działań wojennych, władze niemieckie postanowiły ewakuować pozostałą ludność. Ewakuacja przebiegała w niezwykle ciężkich warunkach zimowych,

w zagrożeniu walkami. Na zajętych terenach Armia Czerwona niszczyła zabudowę, dokonywała grabieży i prześladowań ludności cywilnej. Wywożono do ZSRR ludzi, urządzenia przemysłowe, zwierzęta domowe. Zdemontowano tory kolejowe. Dodatkowym problemem było zjawisko szabrumienia poniemieckiego. Na mocy decyzji wielkich mocarstw tereny te w 1945 r. przejęła administracja polska. Wczesną wiosną na Ziemię Piską przybyli urzędnicy przyszłego starostwa powiatowego, jednak niewpuszczeni do Pisza przez Rosjan, zatrzymali się w pobliskiej Białej Piskiej. Dopiero w sierpniu 1945 r. w mieście zjawił się burmistrz Radosław Misiński. Po wyjeździe z Pisza oddziałów radzieckich, we wrześniu przeniesiono tu Starostwo Powiatowe. Powojenną rzeczywistość miasta i okolic wyznaczały problemy związane z odbudową, polskim osadnictwem, weryfikacją narodowościową ludności mazurskiej i wyjazdami pozostałych tu jeszcze Niemców z Polski. W tych latach zniknęło wiele mazurskich wsi, opuszczonych przez dawnych mieszkańców, zapomnianych przez nowych osadników.

W trudnych realiach czasów powojennych rozpoczął się proces tworzenia nowego społeczeństwa Ziemi Piskiej.

1.3. Układ funkcjonalno - architektoniczny wsi

Układ przestrzenny wsi Borki ma charakter ulicówki, gdzie domostwa, budynki gospodarskie (po dawnym PGR), sklep, świetlica położone są wzdłuż drogi powiatowej po jej obu stronach, jak też wzdłuż drogi gminnej prowadzącej do zamkniętej przed wieloma laty rzeźni.

Cechą charakterystyczną dla krajobrazu wsi są zabudowania wielorodzinne wynikające z faktu istnienia w czasach PRL PGR-u. W miejscowości tej znajdują się dwa bloki czterorodzinne, cztery bloki z wielkiej płyty oraz dwa wielorodzinne budynki jednokondygnacyjne (nazywane we wsi „barakami”).

W Borkach pozostały już tylko nieliczne domy wybudowane przed wojną. Są to przede wszystkim budynki murowane z czerwonej cegły, które mają elewację otynkowaną. Dachy pokryte są najczęściej eternitem, często blachodachówką. Dom odsunięty jest zazwyczaj od zabudowy gospodarczej, którą w głębi działki okala podwórze gospodarcze. Z lat przedwojennych zachował się we wsi również Park dworski, który objęty jest ochroną konserwatorską. W roku 2002 zniszczyła go w znaczącym stopniu wichura. Jedynie parę sztuk kilkusetletnich dębów udało się uchronić przed działaniem tej niszczycielskiej siły. Ponadto obiekt ten jest bardzo zaniedbany, bowiem porastają go różnego rodzaju chaszcze, a jego infrastruktura jest zdewastowana.

W okresie powojennym wznoszone były w zasadzie dwa typy domów: murowane parterowe z dachem szczytowym krytym eternitem lub domy ze spadzistymi dachami o tradycyjnych proporcjach.

Istotnym elementem układu przestrzennego wsi jest także kaplica p.w. Miłosierdzia Bożego. Powstała kilka lat temu na bazie dawnej kotłowni, do której dobudowano elementy niezbędne do funkcjonowania obiektu sakralnego. W Borkach znajduje się ponadto świetlica wiejska oraz sklep.

1.4. Obszary o szczególnym znaczeniu dla kontaktów społecznych

W okresie letnim młodzi mieszkańcy wsi nie mają miejsca, gdzie mogliby czynnie spędzać wolny czas i integrować społecznie. Aktualnie, w Borkach istnieje jedynie świetlica wiejska, która jest miejscem spotkań, rekreacji i rozwijania zainteresowań dzieci oraz zebrań starszych mieszkańców wsi. W Borkach brak jest jakiegokolwiek infrastruktury sportowej w związku z czym miejsce to nie oferuje mieszkańcom żadnej alternatywy na uprawianie sportu. Osoby zainteresowane uprawianiem sportu korzystają najczęściej z pobliskich łąk, gdzie nawierzchnia jest nieutwardzona i nierówna. Sytuacja ta jest niekorzystna, ponieważ może stanowić zagrożenie dla zdrowia, poprzez ryzyko kontuzji i urazów kończyn dolnych. Brak bazy sportowej o odpowiednim standardzie powoduje, że młodzież i dzieci z miejscowości mają liczne problemy ze zorganizowaniem sobie wolnego czasu. Obecny stan rzeczy sprawia, że wiele uzdolnionych pod względem sportowym osób nie może rozwijać swoich sportowych umiejętności i zainteresowań. Poza tym, powstanie infrastruktury sportowo- rekreacyjnej poprawi stan estetyki przestrzeni oraz stworzy możliwość rozszerzenia kalendarza lokalnych imprez o charakterze sportowym i kulturalnym organizowanych na świeżym powietrzu. Niewątpliwie, obszar ten wymaga poniesienia nakładów inwestycyjnych, które podniosą jakość życia mieszkańców przyczyniając się tym samym do wzrostu atrakcyjności zarówno turystycznej jak i inwestycyjnej miejscowości. Realizacja inwestycji sportowo- rekreacyjnej w dużym stopniu przyczyni się do stworzenia warunków do bezpiecznego organizowania imprez kulturalnych i sportowych oraz podniesienia standardu życia mieszkańców na obszarze wiejskim. Wzrost atrakcyjności wsi wpłynie na promocję samej miejscowości, jak i na promocję całej Gminy Pisz. Aktualnie teren przeznaczony na budowę infrastruktury sportowo- rekreacyjnej, zlokalizowany przy drodze gminnej nie jest zagospodarowany.

Uzbrojenie istniejące:

- Linia energetyczna napowietrzna – nie koliduje z planowanym zagospodarowaniem
- Kanalizacja tłoczna - nie koliduje z planowanym zagospodarowaniem

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

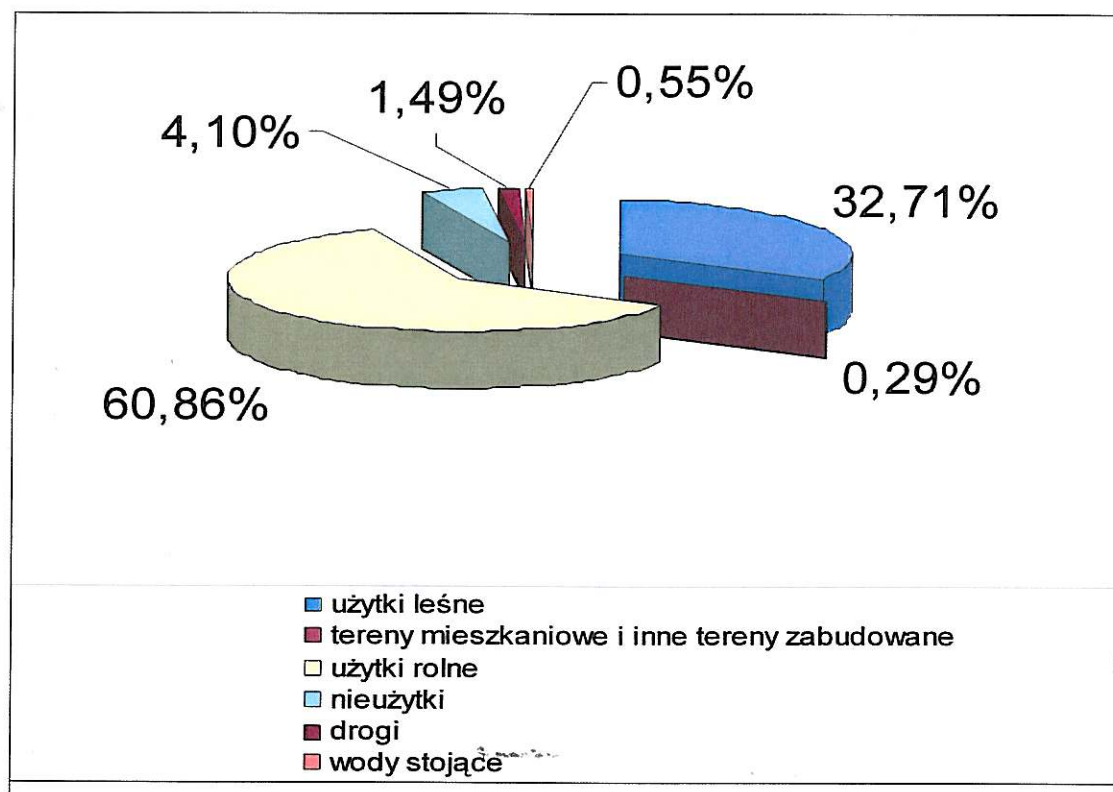
1.4. Powierzchnia

Powierzchnia wsi Borki wynosi 2117,8464 ha, a w jej skład wchodzi:

- użytki rolne: 1288,887 ha
- użytki leśne: 692,7227 ha
- tereny mieszkaniowe i inne tereny zabudowane: 6,1060 ha
- nieużytki: 86,8143ha
- drogi: 31,6084
- wody stojące: 11,7085 ha.

Udział procentowy poszczególnych obszarów stanowiących ogólną powierzchnię Borek prezentuje poniższy wykres.

Rycina 1. Procentowy udział użytków gruntowych w łącznej powierzchni wsi Borki

1.5. Ludność

W Borkach mieszka 408 osób (stan na dzień 31 grudnia 2009 r.), z których 199 stanowią kobiety, a 209 mężczyźni. Strukturę wiekową wsi przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Struktura wiekowa mieszkańców Borek

	Wiek <18 lat	Dorośli	0-6		7-15		16-19		20-60 K	20-65 M	>60 K	>65 M
			K	M	K	M	K	M				
Mieszkańcy Borek	102	306	23	22	19	27	13	12	119	141	25	7

Zgodnie z powyższymi danymi we wsi dominują osoby w wieku produkcyjnym, których jest nieco ponad 67%. Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym stanowią niecałe 8%, co należy

uznać za wynik bardzo pozytywny. Również fakt zamieszkiwania wsi w dużej części przez osoby w wieku przedprodukcyjnym jest korzystnym czynnikiem (25% łącznej liczby mieszkańców). Mając na uwadze powyższe wartości Borki są wsią relatywnie młodą.

Jeśli chodzi o źródła utrzymania rodowej ludności Borek, są nimi praca w urzędach, zakładach usługowych, produkcyjnych i przetwórczych w innych miejscowościach, głównie w Piszcu oraz Kolnie. Także spora część osób pracuje w pobliskiej fermie drobiu. Pewien odsetek osób (głównie mężczyzn) wyjechał także do pracy za granicę i w ten sposób zapewnia byt swoim rodzinom. Na chwilę obecną stwierdzenie, iż osoby zajmujące się w Borkach hodowlą zwierząt, czy też uprawą ziemi można policzyć na palcach jednej ręki, nie jest bynajmniej przesadą. Słaba jakość gleb, wysokie koszty nawozów oraz innych materiałów, niskie ceny skupu są elementami, które czynią produkcję rolną na tych terenach po prostu mało opłacalną. W Borkach trzy gospodarstwa trudnią się uprawą żyta i mieszanki zbóż. Jedynie jeden gospodarz i to na dodatek z innej wsi dzierżawi obory po dawnym PGR i hoduje w nich bydło.

1.6. Gospodarka

Obecnie na terenie Borek zarejestrowanych jest 13 podmiotów gospodarczych z następujących branż:

- 10 handlowo-usługowych,
- 3 produkcyjne.

3. ANALIZA ZASOBÓW WSI BORKI

RODZAJ ZASOBU		BRAK	O ZNACZENIU MAŁYM	O ZNACZENIU DUŻYM
Środowisko przyrodnicze				
Wody powierzchniowe			X	
Lasy				X
Kopaliny		X		
Środowisko kulturowe				
Walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe		X		
Walory zagospodarowania przestrzennego		X		
Zabytki		X		
Zespoły artystyczne		X		
Dziedzictwo religijne i historyczne				
Miejsca kultu		X		
Święta, odpusty, pielgrzymki			X	
Tradycje, obrzędy, gwara		X		
Legendy, podania i fakty historyczne		X		
Ważne postacie historyczne		X		
Specyficzne nazwy		X		
Obiekty i tereny				
Działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
Działki pod domy letniskowe			X	
Działki pod zakłady usługowe i przemysł			X	

Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny)	X		
Place i miejsca publicznych spotkań	X		
Miejsca spotkań i rekreacji	X		
Gospodarka i rolnictwo			
Specyficzne produkty (rolne)	X		
Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	X		
Gospodarstwa agroturystyczne	X		
Możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	X		
Położenie oraz ruch turystyczny			
Korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasta, atrakcje turystyczne, arterie komunikacyjne)		X	
Ruch tranzytowy		X	
Wczasowicze	X		
Instytucje			
Palcówki opieki medycznej i społecznej	X		
Szkoły	X		
Dom kultury (świątelnia wiejska)		X	
Organizacje społeczne			
OSP	X		
Koło Gospodyń Wiejskich	X		
Inne stowarzyszenia		X	

Dużym atutem przyrodniczym wsi są otaczające ją od strony zachodniej lasy Puszczy Piskiej. Potrzeba zaledwie nieco ponad 10 minut, aby z Borek spacerem dojść do malowniczych, pełnych grzybów i jagód ostępów. Polany, wrzosowiska, ukwiecone łąki i bagna ozdobione pojedynczymi wielkimi świerkami i brzożami dodają puszczy dużego uroku. W jej zacienionych

zakątkach spotkać można dostojne, pomnikowe dęby i sosny masztowe. Dziś z upodobaniem gniazdują na nich orły bieliki.

Niewątpliwie na niekorzyść wsi przemawia brak dostępu do jeziora. Wynikiem tego jest w zasadzie brak ruchu turystycznego w Borkach. Co prawda przez miejscowość przepływa rzeka Piszka Woda, jak również w niedalekiej odległości przepływa Pisa, to jednak zdecydowana większość osób przybywająca latem na wypoczynek jest zainteresowana pobytem nad jeziorami. Oczywiście rzeką Pisa każdego roku odbywa się wiele spływów kajakowych, ale należy zauważyć, iż rozpoczynają się one zazwyczaj w okolicach Piszki i kończą dużo poniżej Borek.

W Borkach znajduje się kaplica p.w. Miłosierdzia Bożego, w związku z czym w pierwszą niedzielę po Wielkanocy odbywa się odpust.

W zakresie podstawowej infrastruktury, wieś zaopatrywana jest w wodę za pomocą wodociągu poprowadzonego od stacji uzdatniania wody w Piszku, natomiast nieczystości bytowe odprowadzane są za pośrednictwem kanalizacji do oczyszczalni ścieków, również w Piszku.

Jeśli chodzi o bazę społeczną, w Borkach znajduje się świetlica wiejska, która niedawno przeszła gruntowny remont, a w ostatnim czasie wybudowano także plac zabaw. Niestety w miejscowości brakuje bazy sportowej z prawdziwego zdarzenia. Pomimo, iż wieś jest stosunkowo duża, a do tego działalność prowadzi Ludowy Klub Sportowy Borki, sytuację taką należy uznać za szczególnie niekorzystną.

Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do telefonu, ale brakuje szerokopasmowego Internetu. Ponieważ do Borek nie dochodzi kabel światłowodowy mieszkańcy, aby korzystać z zasobów Internetu muszą łączyć się za pośrednictwem telefonii komórkowej. Problemy z zasięgiem powodują, iż ta forma jest mało efektywna, bowiem występują często przerwy w przepływie danych.

Jedną z największych niedogodności dla osób z Borek jest stan infrastruktury drogowej. Pomijając standard jakości nawierzchni ciągów komunikacyjnych, brakuje we wsi chodników, a ulice są nieoświetlone.

Istotnym punktem w kalendarzu uroczystości we wsi jest festyn odbywający się zazwyczaj na przełomie lipca i sierpnia. Do tej pory miały miejsce trzy tego typu imprezy, na których można było wziąć udział w licznych grach i zabawach, bądź też pobawić się przy muzyce granej przez lokalne zespoły.

4. ANALIZA SWOT

Mocne strony

- Sąsiedztwo Puszczy Piskiej oraz rzeki Pisy;
- Czyste i niezdegradowane środowisko naturalne;
- Dobra dostępność komunikacyjna;
- Gościnność mieszkańców;
- Dostęp do telefonii stacjonarnej;
- Kanalizacja i wodociąg;

Słabe strony

- Brak infrastruktury sportowej w postaci boisk;
- Brak szerokopasmowego Internetu;
- Brak dostępu do jeziora;
- Zagospodarowanie przestrzenne wsi wynikające z istnienia PGR;
- Niski stan zasobności gospodarstw domowych;
- Wysokie bezrobocie;
- Patologie społeczne;
- Niska jakość gruntów do prowadzenia działalności rolniczej;
- Peryferyjność w skali kraju i Unii Europejskiej.

Szanse

- Możliwość uzyskania wsparcia ze środków unijnych;
- Rozwój turystyki wiejskiej, agroturystyki oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Wysokie bezrobocie ukryte;
- Światowy kryzys finansowy, a co za tym idzie większe prawdopodobieństwo zwolnień pracowników;

- Odpływ młodych ludzi, emigracja zarobkowa;
- Niski przyrost naturalny;
- Brak zainteresowania terenem inwestorów krajowych i zagranicznych.

Podczas prac nad Planem Odnowy Miejscowości Borki przeprowadzono spotkania z mieszkańcami, podczas których zostały określone potrzeby oraz zadania inwestycyjne na terenie wsi. Stworzona została lista zadań priorytetowych:

- 1) Budowa zaplecza rekreacyjno-sportowego;
  - 2) Wyposażenie świetlicy wiejskiej w komputery oraz atlasy do ćwiczeń;
  - 3) Zagospodarowanie terenu pod organizację festynów wiejskich;
  - 4) Ogrodzenie nowo wybudowanego placu zabaw;
  - 5) Rozszerzenie zakresu organizowanych festynów oraz podniesienie ich poziomu artystycznego;
- Harmonogram realizacji powyższych działań przedstawia się następująco:

Tabela nr 2. Harmonogram realizacji zadań w latach 2011-2018 na terenie wsi Borki

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zadanie nr 1								
Zadanie nr 2								
Zadanie nr 3								
Zadanie nr 4								
Zadanie nr 5								

Planowane koszty do poniesienia w poszczególnych latach (w PLN) zostały zaprezentowane w następnej tabeli.

Tabela nr 3. Planowane nakłady inwestycyjne w latach 2011-2018

	Źródła finansowani	Lata realizacji							
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zadanie nr 1	Budżet Gminy	162500 *	202500 *						
	PROW								
Zadanie nr 2	Budżet Gminy								
	Środki zewnętrzne		62000						
Zadanie nr 3	Budżet Gminy			97000					
Zadanie nr 4	Budżet Gminy				11.000				
Zadanie nr 5							20000	20000	20000

*roboty ziemne, fundamenty

**podkłady, izolacje, posadzki, kominy, ściany parteru, pokrycie dachowe, stolarka okienna i drzwiowa, tynki, malowanie, przyłącza wodno-kanalizacyjne, instalacja elektryczna, wyposażenie w meble i sprzęt RTV, komputery, nadzór inwestorski

Zadanie nr 1 polegać będzie na budowie boiska sportowego o wymiarach 105,00x63,76 m, bieżni wokół stadionu, chodników oraz ustawieniu ławek, budowie miejsc parkingowych, placu przeznaczonego dla pojazdów uprzywilejowanych. W przyszłości powstaną także trybuny dla widzów (ok. 1000 miejsc siedzących). Utworzenie bazy rekreacyjno-sportowej znajduje swe uzasadnienie, ponieważ we wsi Borki działa drużyna Ludowego Zespołu Sportowego Borki i w chwili obecnej nie ma ona zapewnionych warunków do treningów oraz rozgrywania turniejów. Powstanie infrastruktury sportowo- rekreacyjnej poprawi stan estetyki przestrzeni oraz stworzy możliwość rozszerzenia kalendarza lokalnych imprez o charakterze sportowym i kulturalnym organizowanych na świeżym powietrzu. Niewątpliwie, obszar ten wymaga poniesienia nakładów inwestycyjnych, które podniosą jakość życia mieszkańców przyczyniając się tym samym do wzrostu atrakcyjności zarówno turystycznej jak i inwestycyjnej miejscowości. Realizacja inwestycji

sportowo- rekreacyjnej w dużym stopniu przyczyni się do stworzenia warunków do bezpiecznego organizowania imprez kulturalnych i sportowych oraz podniesienia standardu życia mieszkańców na obszarze wiejskim. Wzrost atrakcyjności wsi wpłynie na promocję samej miejscowości, jak i na promocję całej Gminy Pisz. Na inwestycje planowane jest pozyskanie środków zewnętrznych przy wsparciu środków własnych Gminy Pisz.

Zadanie nr 2 polegać będzie na zakupie trzech komputerów z oprogramowaniem edukacyjnym dla dzieci, a także atlasów do uprawiania kulturystyki.

Zadanie nr 3 polegać będzie na utwardzeniu terenu w pobliżu świetlicy wiejskiej, wybudowaniu sceny do występu zespołów oraz trybun.

Zadanie nr 4 polegać ma na ogrodzeniu nowo wybudowanego placu zabaw. Obecna sytuacja stwarza zagrożenie dla bawiących się dzieci, ze względu na bliskość drogi.

Zadanie nr 5: w celu podniesienia poziomu artystycznego oraz uatrakcyjnienia odbywających się festynów planuje się ich wsparcie finansowe.

5. MISJA I CELE STRATEGICZNE

MISJA: Wieś zapewniająca wysoki standard zamieszkania

Realizacja określonej misji wymaga dokładnego sprecyzowania celów strategicznych, które są gwarancją realizacji zadań zmierzających do jej spełnienia.

Cel strategiczny 1: Poprawa jakości zamieszkania oraz bezpieczeństwa poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

Cel ma służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych mieszkańców wsi. Możliwe to będzie dzięki realizacji następujących zadań:

1. Utwardzenie terenu wokół świetlicy wiejskiej, wybudowanie sceny oraz trybun dla widzów;
2. Ogródzenie nowo wybudowanego placu zabaw dla dzieci;

3. Wsparcie finansowe organizowanych we wsi festynów.

Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju umiejętności, zainteresowań oraz wiedzy mieszkańców wsi

Cel zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

1. Wybudowanie boiska do piłki nożnej z bieżnią na potrzeby zawodników LZS oraz mieszkańców; budowa na działce o numerze geodezyjnym 7/24.

Zakres robót:

- Budowa zaplecza rekreacyjno- sportowego, tj. boiska o nawierzchni trawiastej, bieżni, ławki wzdłuż bieżni, placu rekreacyjnego, chodników i ciągów pieszych, drogi i miejsc parkingowych;

2. Zakup komputerów z oprogramowaniem edukacyjnym oraz sprzętu do ćwiczeń siłowych.

6. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU

Plan Odnowy Miejscowości będzie podlegać stałemu monitorowaniu. Proces ten będzie miał na celu analizowanie stanu zaawansowania założonych działań oraz ich zgodności z postawionymi założeniami. Plan będzie modyfikowany poprzez korekty i uaktualnianie jego zapisów. Weryfikacja stanu realizacji zaplanowanych zadań będzie procesem ciągłym, trwającym od momentu rozpoczęcia planowania inwestycji, poprzez realizację, aż do jej zakończenia. Monitorowanie odbywać się będzie w formie bezpośredniej, polegającej na dokonywaniu wizji lokalnych i sprawdzaniu rzeczywistego stanu realizacji działań oraz pośredniej - sprawozdawczej, polegającej na analizowaniu materiałów, wskaźników, statystyk.

Przewodnicząca Rady

Lilla Bednarek